

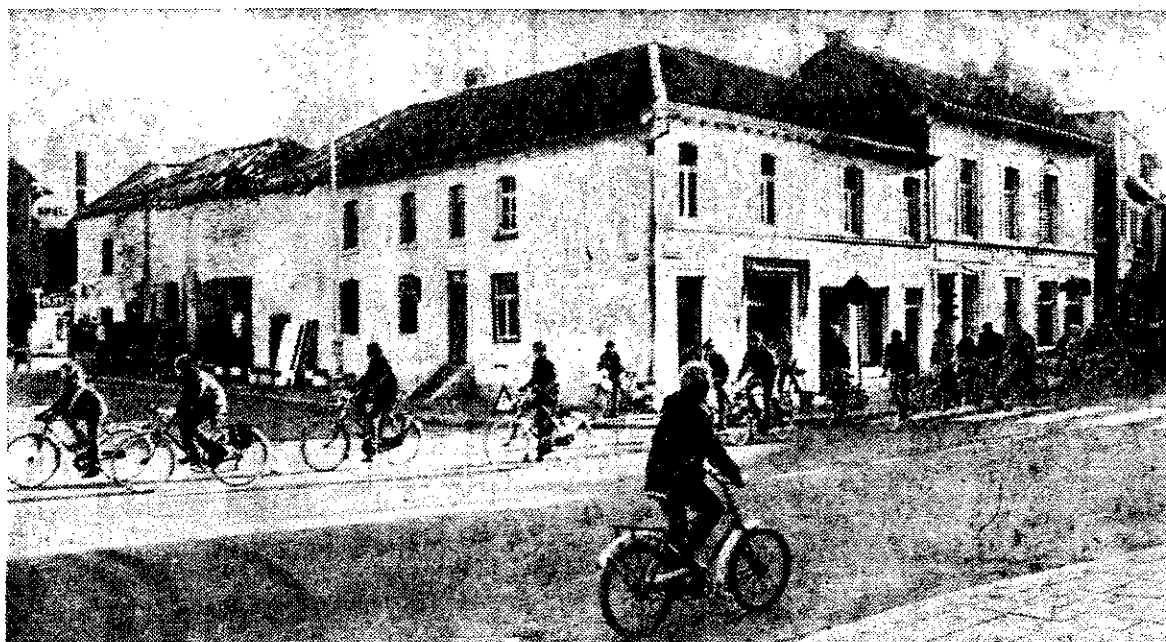
De geschiedenis van de PTT in Simpelveld in de loop der jaren.

Op 1 April 1990 was er in Simpelveld op het plaatselijke postkantoor een wisseling van de wacht. De heer Hein Vliex nam die dag afscheid als "kantoorhouder". 35 jaar had hij er de scepter gezwaaid. In 1955 was hij er als opvolger van zijn vader benoemd. Deze had dit werk ook al jarenlang gedaan. Dit afscheid was een reden en de aanleiding om eens in de annalen van ons postwezen te duiken en eens na te gaan hoe de PTT zich in de loop der tijd in Simpelveld ontwikkeld en uitgebreid heeft. De eerste vermelding vonden we in de gemeentenotulen van 1853. Er komt dan een hulppostkantoor in ons dorp. Dit wordt gevestigd op de hoek Dorpstraat - Markt, waar nu electrozaak Keulen is. (zie Foto)

Bij de renovatie van ons marktterrein in 1970 werd dit gebouw, dat bij vele inwoners nog lang bekend stond onder de naam "'t Pösge", afgebroken.

Dit eerste postkantoor stond onder leiding van "brievengarder" Pieter Jozef Houben. Hij had niet alleen de zorg voor de binnenkomende post maar moest ook als "facteur" optreden en de brieven bij de mensen bezorgen.

Dhr Houben heeft maar drie jaar deze functie uitgeoefend. Waarom zo kort, verteld ons de geschiedenis niet. Hij werd opgevolgd door Jan Pieter Smeets. Behalve "brievengarder" was deze ook nog hulponderwijzer en organist van onze kerk. Voor deze drie baantjes ontving hij het "vorstelijk" salaris van fl. 150.- (honderdvijftig) per.....jaar!!!

De school lag toentertijd tegenover het "Pösge". Nu is er antiekhandel "Het Oude Schoolhuis" in gevestigd. De vader van Jan Pieter Smeets was hoofd en meestal ook de enige onderwijzer aan deze school. Ze was in 1828 gebouwd (zie gevelsteen) en is in 1875 door de school aan de Irmstraat vervangen.

Het beheer van het postkantoor zal wel niet zoveel werk vereist hebben. Er werden toen niet zoveel brieven geschreven en van telegraaf en telefoon was toen nog geen sprake. De telegraaf, uitgevonden door Morse in 1875, kregen eerst hun toepassing in de tweede helft van de vorige eeuw.

De geschiedenis van het internationale postwezen gaat vele eeuwen terug en diende in het begin alleen voor staats- en militaire doeleinden.

Koning Cyrus van Perzië (tegenw. Iran) had hiervoor ca 500 jaar voor Christus grote postwegen laten aanleggen o.a. van Suza naar Sardes (2000 km lang) waarlangs koerierdiensten plaats vonden met inrichtingen voor het wisselen van paarden.

In het Romeinse Rijk met zijn vele schitterende "Heerwegen" bereikte het postwezen een hoge graad van perfectie. Ceasar gebruikte voor het overbrengen van berichten, ruiters die op gelijkmatige afstanden waren opgesteld. Hieruit ontstond het Staatsberichtenreisverkeer, voorzien van "stationes" voor de wisseling van paarden en boden (posita statio) waarvan de term "post" afstamt.

Berichten vanuit Rome bv. naar Keulen, een afstand van meer dan 2000 km waren in 7 dagen op hun bestemming. De kosten van onderhoud van deze "heerbanen" werden opgebracht door de bewoners aan de grote wegen, die deze gunstige ligging daarom als een grote last beschouwden.

Toen het Romeinse Rijk ca 400 n. Chr. ten onder ging, geraakte de postorganisatie helemaal in verval.

Tijdens en na de Middeleeuwen (16. eeuw) waren er in Europa alleen enkele particuliere postdiensten. Deze waren niet van groot belang en eigenlijk ook te duur in onderhoud.

In de Franse tijd waren hier de Franse postreglementen van kracht. Vanaf 1850 bezat de Staat het postmonopolie in Nederland. De fiscale belangen van het postwezen traden naar de achtergrond. De post werd een instelling ten dienste van de economische en culturele belangen van het hele land.

Door enkele gebeurtenissen kreeg de ontwikkeling van het postwezen een geweldige opbloei. Ten eerste door de opkomst van de spoorwegen en de ontwikkeling van het verkeer en ten tweede door de totstandkoming van de Wereldpostunie of Algemene Postvereniging. Deze stelde uniforme tarieven voor het postverkeer vast. Tot dan toe betaalde de geadresseerde het briefport.

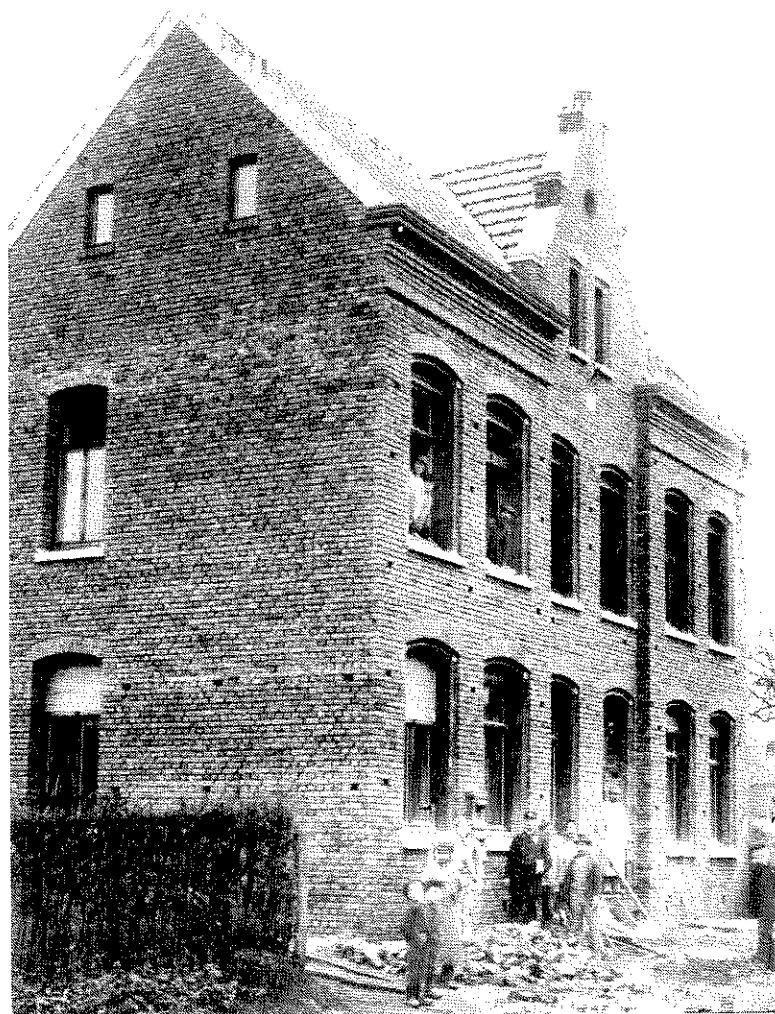
In 1870 gebeurde de frankering door de afzender en kwam een uniforme briefport. Er werd niet meer op afstand gelet, wel op het gewicht van de brief. De briefkaarten werden in 1869 ingevoerd.

Na deze uiteenzetting over de ontwikkeling van de PIT op nationaal en internationaal gebied keren we weer terug naar Simpelveld.

Door de totstandkoming van de spoorlijn Aken - Simpelveld - Maastricht in 1853 werd de binnenkomende post aan het station afgeleverd. De eigenaar van de spoorlijn, de "Gare Centrale" stelde in oktober 1863 haar telegraafkantoor voor het algemeen verkeer open.

De heer Smeets bleef tot 28-11-1864 brievenaarder. Hij werd opgevolgd door zijn broer Jan Jozef Smeets, die tot 1900, dus meer dan 35 jaar aan de post verbonden bleef. De heer Smeets huwde met Maria Beuken. Ze hadden slechts een dochter nl. Maria Hubertina, geboren 12-5-1876. Deze huwde later met Jos Creusen, die naast het "Pösge" een slagerij, winkel en café bouwde.

Na het vertrek van J.J. Smeets als kantoorhouder bleef deze functie meer dan een jaar lang vacant. Het postkantoor verhuisde in 1900 van de Dorpstraat naar de Kloosterstraat waar een groot nieuw bureau gebouwd was. (nu rijwielhandel A. Janssen / zie gevelsteen).

Het hulpkantoor werd 16 september 1901 in een hoofdkantoor omgezet door de enorme drukte vanwege het postorderbedrijf Lamberti dat in de Schiffelderstraat gevestigd was.

Er kwam nu geen kantoorhouder of beheerder, maar een echte, heuse directeur die voor deze post de nodige diploma's moest bezitten.

In Limburg waren er toen maar enkelen.

Als eerste directeur kwam de heer A.M.de Man in functie. Deze bleef tot 1906 in Simpelveld en werd toen naar Leiderdorp verplaatst.

In 1903 werd een rijkstelegraafkantoor in onze gemeente gevestigd, dat in 1905 gewijzigd werd in een hulpstelegraafkantoor in verbinding met Maastricht. Van 1907 tot 1912 was de heer Hennequin directeur van het postkantoor.

Een hulptelefoonkantoor (in aansluiting met Valkenburg) werd 3-11-1908 in Simpelveld gevestigd. De derde en laatste directeur van de PTT in Simpelveld was de heer J.H.Uwland.

Hij was van 1913 tot 1924 het hoofd van het postkantoor. Het personeel bestond toen uit: directeur / 1 postbode / 1 loketbeambte en 1 besteller. (zie fotoboek Oad Z'veld/pag.88+89)

Vanaf 1924 wordt het PTT-kantoor Simpelveld vervangen door een hulp-postkantoor, resortterend onder Valkenburg. In plaats van een directeur kwam nu weer een kantoorhouder.

Dat waren achtereenvolgens de heren
C.A.Meys (1924 - 1932)
J.L.Teheux (1932 - 1938)
Louis Vliex (1938 - 1955)

Was de eerste telefoonaansluiting op 3-11-1908, in 1910 hadden we in Simpelveld 4 aansluitingen.

Van de heer Bèr Bardoul mocht ik enkele copieën ontvangen uit de telefoonboeken van heel Nederland uit de jaren 1915-1920 en 1921.

Tijdens de eerste wereldoorlog in 1915 hadden slechts 9 inwoners de beschikking over een telefoontoestel. De helft hiervan waren zakenmensen die aan het station woonden. De telefoonverbindingen werden op het postkantoor tot stand gebracht. In de loop der jaren breidde het aantal telefoon-aansluitingen zich gestaag uit.

In 1927 waren er 39 abonné's. In 1933 opgelopen tot 60. In 1936 (crisistijd) teruggelopen naar 54.

SIMPELVELD. (Rijkstelefoonkantoor.)

1915

Diensturen: Werkdagen: van 8.— vm. tot 1.— nm., van 2.— nm. tot 3.30 nm., van 6.— nm. tot 7.30 nm. Zon- en Feestdagen: van 8.— vm. tot 9.— vm., van 1.— nm. tot 2.— nm.
Eene openbare spreekcel is gevestigd in het Post- en Telegraafkantoor.

- 1 **B**ullsbrogge, G. J. F., Arts, (8—10 vm.)
- 3 **L**erschen, L., Bouwkundige, Stationsplein.
- 2 **M**centz Jzn., J., Bierbrouwer, Scheffelderstr.
- 8 **M**uijzers-Schepere. Hubert., houthandel.

- 7 **N**aaml. Venn. Brikettenfabr. „Limburg“.
- **R**ijkstelegraafkantoor. (1)
- 5 **S**chrijen Tychon., Ka. J., Graanhandel, Stationsstr.

- 4 **S**langen. II., Fruithandel, Stationsstr.
- **T**elegraafkantoor. (1)
- 6 **W**eljer, J. v. d., Fruithandel.
- 9 **W**ersch—Wark, Jos. v., Bonds-Hôtel.

(1) Aan te vragen: „Rijkstelegraaf“.

SIMPELVELD. (Rijkstelefoonkantoor.)

Diensturen: Werkdagen: 8—1. 2—7j. Zon- en Feestdagen: 8—9'vm.
Eeno openbare spreekcel is gevestigd in het Post- en Telegraafkantoor.

1921.

<p>10 Berger v. Wersch, C., Fruit- en touwgehandel.</p> <p>24 Bisschoff v. Mechelen, W., Groenhandel.</p> <p>12 Billeveens, J. P. H., Veehandel.</p> <p>52 Broers, W., Houthandel.</p> <p>1 Bultsrogge, G. J. F., Arts, (8—10 vm.)</p> <p>20 Commdt. Kon. Marechaussee.</p> <p>28 Commdt. Politietroepen.</p> <p>13 Coöp. Vereen. „de Eendracht“, Filiaal. Kloosterstr.</p> <p>11 Creusen, Jos., Veehandelaar en Exportslager.</p> <p>10 Daemen, L., Fruit- en groentehandel.</p> <p>23 Engelen, A., Molenaar en groenhandel.</p>	<p>26 Hamers, J., Grossier.</p> <p>14 Hanzebank te Utrecht, De. Agentschap Simpelveld.</p> <p>22 Heuschen, J., Café.</p> <p>3 Lerschen, L., Douwkundige, Stationsplein.</p> <p>10 Levensmiddelenbedrijf, Simpelveld en Bocholtz, Directeur</p> <p>2 Mcentz & Co., Jos., Bierbrouwer, Scheffelderstr.</p> <p>8 Mulzera-Scheeren, Hubert., Houthandel.</p> <p>7 Naaml. Venn. Brikketenfabr. „Limburg“.</p> <p>17 Naaml. Venn. Ned. Steenkoumijls „Willems-Sophia“, Spichholzerheide.</p> <p>27 Ontvanger, D. D.</p>	<p>.... Rijkstelegraafkantoor. (*)</p> <p>18 Saupermanns, Jacq., Chef Commercele. Afd: Mijn „Willems-Sophia“.</p> <p>6 Schrijen, Tychon, Fa. J., Groenhandel, Stationsstr.</p> <p>4 Slangen, Pierre, Fruithandel, Stationsstr.</p> <p>.... Telegraafkantoor. (*)</p> <p>15 Vincken, Jacob, Hôtel-Rest.</p> <p>21 Vries, J. W. de, Auto en rijwielb., Dorpstr. C 14.</p> <p>9 Wersch-Wark, Jos. v., Bonds-Hôtel.</p> <p>0 Weljer, J. v. d., Fruithandel.</p> <p>(*) Aan te vragen: „Rijkstelegraaf“.</p>
---	--	--

In 1939 kregen we de automatisering van het telefoonnet.

Simpelveld en Bocholtz kregen samen het kennummer 04452.

Deze twee plaatsen hadden toen samen 106 aansluitingen.

In 1966 waren in Simpelveld 423 telefoons en in Bocholtz 270. In totaal 693

In 1978 waren in Bocholtz 923 en in Simpelveld 1318 aansluitingen. Nu is praktisch iedere woning op het telefoonnet aangesloten.

Opvallend is, dat in de eerste jaren officieele instanties, zoals gemeente, politie, marechaussee en ook de parochiegeestelijken en de beide kloosters geen telefoon hadden.

Voor opmerkingen en aanvullingen houdt ondergetekende zich gaarne aanbevolen.

H. v. Wersch
30 sept. 1990

Van 1900 tot 1950 bleef het postkantoor in de Kloosterstraat (nu rijwielhandel A. Janssen). Van 1950 tot 1959 was het postkantoor in de Panneslagerstraat, waar kantoorhouder Louis Vliex een huis annex kantoor gebouwd had. Van 1959 tot 1975 was men weer in de Kloosterstraat (nr 43) In 1975 werd op de Markt naast het politiebureau het tegenwoordige hypermoderne kantoor gebouwd.

Bronnen:
Notulen der gemeente Simpelveld
Katholieke Encyclopedie
Krantenartikelen uit landelijke- en plaatselijke bladen
Mondelinge mededelingen van geïnteresseerden.

Fotoboek "Oad Zumpelveld"
Dank aan de heren B. Bardoul en H. Vliex voor hun bereidwillige medewerking.